

Sămănătorul

Redactor responsabil:
Dr. Enea Popa

Redacția: Piața Regele Ferdinand 55
Administrația: Piața Regele Ferdinand 56

FOAIE CULTURALĂ-POLITICĂ

Apare la 5, 15 și 25 a fiecărei luni
sub conducerea unui comitet

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe anul întreg 120 Lei
Pe jumătate an 60 Lei
Pe trei luni 30 Lei

Noua lege a cooperăției

Gânditu-v-ați vre-odată la staturile călătoare de rândunici cari se reîntorc în țară aducând solia primăverii? Văzut-ați cârurile acestor sburătoare cum vin grămadă înfruntând laolaltă toate greutatele drumurilor și ajung fiecare să-și reclădească cuibul sub adăpostul caselor cunoscute din anii trecuți? Ce pildă plină de îndemn găsim în întovărășirea acestor ființe ne-grăitoare, cari din imboldul firii își pun puterile în comun, să poată străbate întinsul nesfârșit și să treacă peste mări și țări ca să-și regăsească bunăstarea lor din trecut.

Zece ani de drum lung și năpăstuitor, zece ani de frământări grele și înfricoșate, zece ani de sărăcire continuă a trebuit să înfrunte neamul nostru. A sosit solia primăverii — a venit noua cărmuire a libertății și păcii — ne-a înviorat puterile și sporește dorul în sufletul fiecăruia să-și pună toată puterea ca să recâștige bunăstarea din trecut cât mai repede. Unul singur, oricât de bun i-ar fi gândul, nu poate răspunde tuturor cererilor și nu poate alina toate năcazurile. Iată pentru ce, — chiar ca și firavele rândunici — trebuie să ne întovărășim în toate ramurile economiei noastre naționale, ca umăr la umăr, bogat și sărac, să punem puterile laolaltă și sprijinindu-ne unul pe celalalt să ne clădim din ruinele trecutului gospodăria noastră națională.

Poate, nu înțelege fiecare tălcul acestei învățături și nu pătrunde adâncimea ei, de-aceia se cade să amintim ceva din rosturile altor țări, ca din pilde petrecute în timpurile noastre să ne câștigăm încredere deplină pentru înființarea tovărășiilor, cari sunt cunoscute sub numele de cooperative.

Sub trecutele guvernări s'au înființat și în ținutul nostru cooperative, — mai ales de consum — dar fiindcă a fost rea organizarea, oamenii au suferit mari pierderi și multe neplăceri pe urma acestora. Noul guvern, la îndemnul înțelept al ministrului muncii, a schimbat cu totul legea cooperăției și înlesnind întovărășirea oamenilor le pune la îndemână toate ajutoarele pe cari le poate da statul unor asociații.

S'a gândit legiuitorul nostru la admirabilele cooperative, cari ființează în Anglia, în Belgia, Holanda și alte țări unde oamenii își pun banii laolaltă în cooperative de credit sau bănci populare și sunt în stare astfel să împrumute pe toți cei lipsiți de bani cu împrumuturi ieftine, cari nu costă nici 5% la an. Se hotărăsc acolo oamenii, de pildă, să facă o societate de credit pentru cumpărări de pământ și în scurtă vreme cumpără locuri întinse, le împărțesc între dânșii și lucrându-le fiecare după partea dânșului sunt în stare să scoată prețul locului. Aceste tovărășii sunt cunoscute și de noua lege și se numesc obștiile sătești, cari ar trebui să iee ființă în toate satele noastre, ca să ne apărăm pe de-o parte bunurile noastre și de altă parte să putem câștiga pământurile de cari avem lipsă. Totatât de însemnate sunt și băncile populare, cari lucră cu scopul să ușureze împrumuturile oamenilor și să-i ferească astfel de primejdia cămătăriei.

Unde-s mulți, puterea crește. Unde lucrează mulți împreună cu gândul curat și cu simțire, acolo în scurtă vreme se arată înaintare și îmbunătățire.

Prin noua lege a cooperăției statul a înființat banca centrală a cooperăției cu un capital de un miliard de Lei, din cari bani se vor sprijini toate cooperativele cari ar ființa în sate și orașe.

Intovărășirea are numai atunci putere când vine dela mulțime și când oamenii cari fac parte dintr'ansa sunt oameni cinstiți și buni gospodari.

Cooperative se pot face nu numai de credit, ci și pentru consum și mai ales pentru munca în comun. Tovărășii cooperative de muncă ar putea să se organizeze în comunele noastre de lângă pădurile statului și statul va înlesni de bună seamă câștigul pentru asemenea cooperative.

Câștigul trebuie să fie, însă al tuturor și nu poate fi al unuia. O cooperativă numai atunci propășește când membrii ei sunt cu adevărat frați.

Guvernul nostru face toate ușurările ca să vină în ajutorul

mulțimei, să-i dea puțință de câștig și întărire și ar fi cel mai sănătos lucru dacă în cadrul noiei legi a cooperăției s'ar organiza stolurile băncilor populare și a

celorlalte forme și societăți cooperatiste în ținutul nostru, pentru că ar fi cel mai fericit semn, că primăvara economiei noastre naționale a sosit.

Politica în țară

După scurta vacanță de Paști, parlamentul își reîncepe lucrările în ziua de Joi, 11 Aprilie crt.

Din înfăptuirile de până acum ale guvernului Maniu și din lucrările de până acum ale parlamentului se poate vedea limpede, că partidul național-țărănesc a venit la cârma țării cu un program temeinic lucrat și bine chibzuit. Înăptuirea deplină a programului partidului național-țărănesc nu se poate face, însă, decât în mai mulți ani de guvernare, căci sunt foarte multe lucruri de făcut, sunt foarte multe rele de îndreptat. Pentru ridicarea țării din relele și necăzurile de tot felul, în cari au cufundat-o liberalii și averescanii, se recere vreme mai îndelungată, căci relele sunt prea vechi și prea, adânci.

Conform Constituției parlamentul trebuia să se închidă la 15 Martie a. c. și să nu se mai deschidă până la toamnă. Dar fiindcă sesiunea (adunarea) parlamentară actuală s'a început numai după anul nou, iar în timpul scurt de două luni nu s'au putut vota nici cele mai urgente și însemnate legi, guvernul a fost imputernicit să prelungească sesiunea parlamentară până la 1 Iunie a. c., până când se vor putea trece prin parlament legile cari nu suferă nici-o amânare.

Legile cari vor trebui aduse înaintea parlamentului până la 1 Iunie a. c. sunt următoarele: legea pentru reforma ad-

ministrativă, legea chirilor, legea drumurilor, reorganizarea căilor ferate, legea asigurărilor agricole, legea pentru punerea în valoare a terenurilor inundeabile, reorganizarea contabilității publice, reorganizarea Curții de conturi, legea coloniștilor din Dobrogea, reorganizarea poliției și a siguranței și noua organizare a ministerelor.

Dacă judecăm munca guvernului Maniu după bunele și folositoarele înfăptuiri de până acum și dacă ne gândim ce mare însemnătate au legile cari urmează să se mai voteze de azi încolo, atunci trebuie să admitem și să recunoaștem deschis, că guvernul și parlamentul muncesc din toate puterile pentru a aduce cât de numeroase îmbunătățiri în țară.

Este lucru știut de toată lumea că, prin politica lor îngustă și prin apucăturile lor mai mult turcești, liberalii și averescanii au destrăbălat ruinat toate așezămintele de temelie ale țării. Tot ce au stricat liberalii și averescanii, în vremea cât ei au cărmuit țara, trebuie să îndrepte partidul național-țărănesc. Acest partid, să fim siguri, își va face cu vârf datoria față de țară și față de popor. Dar noi încă avem datorința sfântă să-i asigurăm zile de liniște, pentruca în liniște să poată duce la bun sfârșit toate planurile cari privesc însănătoșirea, refacerea scumpei noastre țări.

Din Apalină

În urma cercetărilor conduse de prefecura județului s'au descoperit grave nereguli în gestiunea consiliului comunal și mai ales la casierul Oltean Alexandru din Apalină. Dizolvându-se acest consiliu s'a numit o comisie interimară și pe urmă s'au fixat alegerile comunale pe ziua de 13 Aprilie 1929. Aflăm cu bucurie că sătenii din Apalină s'au înțeles să depună o singură listă în frunte cu vrednicul nostru luptător Căvesdi Nicolae. Această listă a fost declarată aleasă și sperăm că sub noua conducere vor porni treburile comunale spre bună înaintare. — Semnele bune se arată deja. Primarul nou, Căvesdi Nicolae, găsim niște vechi contracte asupra baronului Hurzar în neregulă le-a arulat și făcând licitația a sporit venitele comunei cu 12 795 Lei, prin noua arendare. Cele bune înainte.

† Emanuil Ungureanu

În ziua de 25 Martie a. c. a încetat din viață, în orașul Timișoara, marele și bunul român bănățean Emanuil Ungureanu.

Emanuil Ungurranu a fost una din cele mai distinse figuri ale neamului nostru românesc. Suflet nobil, cinstit

și muncitor, el a știut să se jerească pentru nația sa. În vremurile de restriște, sub vitrega stăpânire ungurească, Emanuil Ungureanu a știut să jerească timp, muncă și avere pentru înaintarea românismului. Încă înainte de războiu E. Ungureanu și-a testat în-treagă averea (care azi prețuește mai multe milioane de lei) pentru scopuri culturale și de binefaceri. Pentru toate aceste mari binefaceri nația românească îi va fi recunoscătoare.

Bunul Dumnezeu să-l odihnească în rândurile dreptilor! Fie-i amintirea binecuvântată!

Știri

† A murit Ion Gorun. În Sâmbăta Paștilor a trecut la cele vrșnice — într'un sanatoriu din București — scriitorul Ion Gorun (numele adevărat: Alex. Hodoș.)

Ion Gorun a fost unul din cei mai de seamă scriitori ai neamului nostru. Mai bine de 40 de ani acest mare suflet a muncit cinstit în serviciul literaturii române, pe care a îmbogățit-o cu lucrări de mare valoare. Mai anii tre-

cuți a fost premiat cu premiul național de 100.000 lei pentru proză.

Ion Gorun a fost și un gazetar de valoare. Prin moartea lui Ion Gorun se stinge unul din cei mai de seamă literați ce i-a dat Ardealul literaturii române.

† Clara Petru născ. Weber, preoteasă văduvă, a încetat din viață, în Gurghiu, în ziua de 26 Martie a. c. Decedata a fost mătușa p. v. protopop Alex. Donea-Donescu din Gurghiu, căruia și pe această cale îi transmitem condoleanțele noastre.

Căsătorie. Dl Ioan G. Cismașiu, teolog obs., și Dșoara Victoria Butia și-au serbat căsătoria în ziua de 7 Aprilie crt., în comuna Sănmihaiul de pădure. Felicitările noastre!

Distincție. Domnii preoți Vasile B. Muntenescu (Solovăstru) și Zahel Graur (Mura m.) au fost numiți vice-protopopi onorari. Felicitările noastre!

Tuturor cari cu ocaziunea trecerii la cele eterne a iubitei și neuitatei noastre mame, Iuliana Nicolescu născ. Ujică, preoteasă în Stânceni, — prin participare la înmormântare sau pe altă cale au împărțit adâncă noastră durere, adresându-ne cuvinte de mângâiere și îmbărbătare, — pe această cale le exprimăm sincerile noastre mulțumiri.

Familia Nicolescu.

Plățiți abonamentul la „Sămănătorul“.

Radu Cimpoi

— Din viața dela sate —

Ieri eram fără de voie, ca și vremea cea de-afară —
Mi-ar fi trebuit liniște, și mi-ar fi trebuit iară
Oameni să-mi urmeze sfatul și o mie de-alte lucruri
Ce-mi lipseau și fără care nu poți, ca să te îmbucuri;
Și nevasta, când mă vede, că-s așa mă lasă 'n pace,
Ști, că numai cartea singur și singurătatea-mi place,
Și pierdut în altă lume de iluzii și imagini,
Îmi petrec acestea clipe de dureri fără de margini.

Însă 'n lumea cea aievea câte nu vin înainte
Și din visuri te deșteaptă — datorința mai 'nainte...
Și cum stam la masă singur, uite numai Rad' Cimpoi
Că s'a furisat în casă și că-mi stă de dinapoi —
Și începe cu sfială: — că-i un om fără noroc,
Că — cum știu — lui nu-i rămase din părinți un paș de loc
Și-acum șede 'ntre hotare, în hurubă, în pământ
Și că i-a murit copila și să merg să io 'nmormânt;
C'a stricat ușa hurubii și-a făcut-o copârșeu
Și cămașa lui de prasnici o-a 'ntins pe obrazul său, —
Și să ostenești părintel s'o 'ngropăm că ți-oi plăti
Ori îți voi lucra la vară câte zile vei poți,
Acum n'am nici o putere, nu-i de lucru și 'n hotar
Iarna fără miță ningă și împrăștie amar;
Șase prunci îmi plâng pe vatră și nevasta-mi zace 'n pat
Bolnavă acum de-o lună și mălaiul s'a gătat,
Și-acum și ușa hurubii am făcut-o copârșeu,
Pare că răul din lume l'am făcut tot numai eu. —
Și să ostenești părintel s'o 'ngropăm, că ți-oi plăti —
Ori îți voi lucra la vară câte zile-i socoti,
Acum n'am, dragă, putere —...

Și pornim, e un frig afară
Și ne ducem pân' ajungem la hurubă 'ntre hotare.
Un pustiu e împrejur-i, nici un arbor, nici un pom
Ca să-ți spună, că pe-acolo ar trăi suflet de om;
Și huruba, doamne sfinte! și 'n hurubă ce amar
Lipsa, crivețul și iarna șuerau ca și 'n hotar. —
Cât a fost ruga de lungă toți plângeau, nu după moartă,
Că pe om a lui năcazuri tot la starea lui îl poartă —
Copiii plângeau de foame și de frig și de nevoi,
Mama plângea de durere și plângea și Rad' Cimpoi;
Numai moarta sta 'n liniște ca și după lupte grele
Ea era-acum fericită c'a scăpat de-atâtea rele.
Și am dus'o pân' la groapă, am scoborât'o 'n mormânt
Bietul Radu numai singur o 'nvălu cu pământ, —
Și cum numai plângea nimeni — mă cuprinse — așa un fior
Și începur, să-mi curgă lacrimi și să plâng pe moarta lor...
Da! e tristă viața adese, știu însă, că 'n acea sară
Lipsa, crivețul și iarna-au durmit în câmp afară, —
Că huruba-avea iar ușă, și pe masă-o bucătură,
Și 'n cuptor un vrav de lemne, ce împrăștiau căldură.

Vasile B. Muntenescu.

No. 1595—1928.

745

No. 382/3—1929.

750

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul executor delegat, aduc la cunoștință publică, că în baza deciziei No. 1382—1928 a judecătorei rurale Tulgheș în favorul reclamantului Simon Solomon repr. prin avocat Dr. Klein Wilhelm pentru încasarea creanței de 15.000 Lei și acc. se fixează termen de licitație pe ziua de 15 Aprilie 1929, ora 4 p. m. la fața locului în comuna Tulgheș unde se vor vinde prin licitație publică judiciară: una masă cu patru scaune, una pe de urs copustă, un tablou de goublen și un dulap biblotecă cu 20 cărți în valoare 38.000 Lei. În caz de nevoie și sub prețul de estimare. Pretenziunea care e de încasat face 15.000 Lei capital dobânzile cu 12% socotind din 24 Ianuarie 1927, iar speșele până acum stabilite 3467 Lei.

Tulgheș, la 18 Martie 1929.

Ioșif Cozma, exec. delegat.

Publicație de licitație.

Subsemnatul portărel prin această publică, că în baza deciziei No. 1990 — 1928 a judecătorei mixte Reghin în favorul reclamantului Bușiu Ilie repr. prin avocat Dr. Ioan Luca pentru încasarea creanței de 1653 Lei și acc. se fixează termen de licitație pe ziua de 25 Aprilie 1929 orele 1/4 p. m. la fața locului în Jabonița unde se vor vinde prin licitație publică judiciară: căruță, 2 cai în valoare 8000 Lei. În lipsă de concurenți și în caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Reghin, la 28 Martie 1929.

Fülöp Géza, portărel.

'TECANA' Societatea Comercială pe acțiuni Teaca.

CONVOCATOR

Domnii acționari ai Societății pe acțiuni „TECANA“ din Teaca sunt invitați prin aceasta la

ADUNAREA GENERALĂ ORDINARĂ

ce va avea loc la 21 Aprilie 1929 oara 2 p. m. în localul Societății.

Ordine de zi:

1. Deschiderea și constituirea adunării.
2. Raportul Consiliului de Administrație și Comitetului de Supraveghere și descărcarea Consiliului de Administrație și a Comitetului de Supraveghere pentru gestiunea anului 1928.
3. Urcarea capitalului societății și mutarea sediului sau alte propuneri.
4. Integritatea Consiliului de Administrație și Comitetului de Supraveghere.

Dacă la această adunare nu s'ar întruni numărul de acționari cerut de statute, adunarea se va ține în ziua de 5 Maiu 1929 oara 2 p. m. cu aceiași ordine de zi, fără considerare la numărul acționarilor întruniți și la acțiunile depuse.

Teaca, la 24 Martie 1929.

Consiliul de Administrație.

Active	Contul Bilanț la 31 Decemvrie 1928.			Pasive	
	Lei	b		Lei	b
Cassa	26.529	26	Capital	100.000	—
Marfă	223.476	54	Spese de fondare	5.503	75
Debitori	1.098	13	Fond de rezervă	12.522	64
Mobilier	12.108	—	Creditori	132.225	54
			Profit net	12.960	—
	263.211	93		263.211	93

Contul Profit și Pierdere la 31 Decemvrie 1928.

	Lei			Lei	
	b			b	
Spese generale	29.447	58	Venit de mărfuri	113.407	58
Salare	61.000	—			
Chirie	10.000	—			
Profit net	12.960	—			
	113.407	58		113.407	58

Teaca, la 31 Decemvrie 1928.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Ioan Oros m. p. Dr. Virgil Todoran m. p. Moise Petric m. p. Ioan Morariu m. p.
președinte Ioșif Mărian m. p. Ioan Erseniu m. p.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele societății.

Teaca, la 24 Martie 1929.

Leonida Niculescu m. p. Mihail Moldovan m. p. Alexandru Morariu m. p.
președinte

No. G. 452/3 exec. 928.

752

Delegația permanentă a orașului Reghin.

Publicație de licitație

Subsemnatul portărel prin această publică, că în baza deciziei No. G. 11804/1927 a Judecătorei mixte Reghin în favorul reclamantului Mureșiana Inst. de Credit reprezentat prin avocat Dr. Ioan Harșia pentru încasarea creanței de 2000 Lei și acc. se fixează termen de licitație pe ziua de 1 Maiu 1929, orele 11 a. m. la fața locului în Orșova unde se vor vinde prin licitație publică judiciară: casa de lemn în valoare de 15.000 Lei. În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Reghin, la 5 Aprilie 1929.

Fülöp Géza, portărel.

No. 718/3—1928.

749

Publicație de licitație.

Subsemnatul portărel prin această publică, că în baza deciziei No. G. 2615 — 1928 a judecătorei mixte Reghin în favorul reclamantului Marmor Wilhelm reprezentat prin avocat Dr. Lazar Schwarz pentru încasarea creanței de 15.212 Lei și accesorii se fixează termen de licitație pe ziua de 19 Aprilie 1929 orele 3 p. m. la fața locului în Reghin unde se vor vinde prin licitație publică judiciară: mașină de cusut, cassa de fier și mobile în valoare de 20.000 Lei. În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Reghin, la 28 Martie 1929.

Fülöp Géza portărel

No. G. 394/3—1929.

751

Publicație de licitație.

Subsemnatul portărel prin această publică, că în baza deciziei No. 18950 1929 al judec. mixte din Reghin în favorul reclamantului Moldovan Vasile reprezentat prin avocat Dr. Ioan Harșia pentru încasarea creanței de 4500 Lei și accesorii se fixează termen de licitație pe ziua de 25 Aprilie 1929, orele 5 p. m. la fața locului în Jabonița unde se vor vinde prin licitație publică: vaca, cai, căruță, oi, grajd în valoare de 21.200 Lei. În lipsă de concurenți și în caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Reghin, la 27 Martie 1929.

Fülöp Géza, portărel.

Publicațiune.

747

Se aduce la cunoștință publică, că în ziua de 24 Aprilie 1929. orele 10 a. m. în localul primăriei camera No. 2 se va ține cu termen redus din cauza urgenței licitație conform art. 72-83 din legea contabilității publice, pentru vinderea ghiatei pe anul 1929 din pivnița situată în Calea Traian (Ferma nouă). Prețul de strigare 18.500 Lei.

Condițiunile se pot vedea la contabilitatea primăriei orașului între oarele oficioase.

Sunt invitați toți acei cari doresc a lua parte la această licitație, ca să-și înainteze ofertele în plicuri sigilate, prevăzute cu garanța de 10% a prețului oferit până la oarele 10 a zilei fixate.

Reghin, la 27 Martie 1929.

Primar: I. Popescu.

Secretar: Csordacsics

Poliția orașului Reghin.

No. 2791-16. III. 1929.

753

Arme.

Ministerul de Interne cu Ord. 13949/1929 transmis cu No. 5131-1929 Pref. jud. Mureș dispune următoarele:

1. Termenul pentru declararea armelor de orice fel și a munițiilor aflate în detențiunea sau posesiunea locuitorilor fără autorizație și nedeclarate la timpul său se prelungește până la 1 Maiu 1929. În acest timp toți acei detentari sau posesori de arme și muniții nedeclarate, vor putea face declarații în forma de cereri la Prefectura județului pentru a obține convenitul permis de a purta sau poseda armele și munițiile ce le au.

Cererile vor fi întocmite conform dispozițiilor Legii și Regulamentului portului armelor arătând felul armelor și cantitatea munițiilor, cauza pentru ce nu s'a făcut declararea lor la timpul său, precum și motivul ce necesită să le aibă în păstrare.

Pentru obținerea autorizației de a purta arme de vânătoare și de anexe la cerere și autorizația Inspectorului de Vânătoare.

II. Cum acest termen este ultim și intenția Ministerului este de a scuti populația de consecințele grave ale acelei Legi, adevărat de sub pedeapsă cu închisoare și amendă de 5000—20.000 lei, facem apel la toți acei intereseși să se conforme acestei publicațiuni, cunoscând, că după termenul de 1 Maiu 1929 în caz de lipsă se va face percheziții domiciliare, iar vinovații vor fi deferiți justiției.

p. Polițai: ss. Toncean.

Director: ss. Ion Leca.